Շրջակա միջավայրի նախարար
պարոն Հակոբ Սիմիդյանին

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Ռազմավարական քաղաքականության վարչության պետ Լուսինե Ավետիսյանի հաշվետվությունը 2023 թվականի հուլիսի 3-ից հուլիսի 7-ը Տաջիկստանի Հանրապետություն գործուղման վերաբերյալ

1. ԳՈՐԾՈՒՂՎԱԾ ԱՆՁ

Լուսինե Ավետիսյան

2. ԶԲԱՂԵՑՐԱԾ ՊԱՇՏՈՆԸ

Ռազմավարական քաղաքականության վարչության պետ

3. ԳՈՐԾՈՒՂՄԱՆ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԺԱՄԿԵՏԸ

Տաջիկստանի Հնարապետություն (ք. Դուշանբե) ,
2023 թվականի 3-ից հուլիսի 7-ը

4. ՀՐԱՎԻՐՈՂ ԿՈՂՄԸ

ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի քարտուղարություն (UNFCCC secretary)

5. ԳՈՐԾՈՒՂՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Միավորված ազգերի կազմակերպության Կլիմայի փոփոխության շրջանակային կոնվենցիայի (UNFCCC) քարտուղարության, ինչպես նաև Ազգային մակարդակով սահմանված գործողությունների (ԱՍԳ) գործընկերության (NDC Partnership) աջակցության խմբի կողմից կազմակերպված Կենտրոնական Ասիայի և Հարավային Կովկասի երկրների կլիմայի ֆինանսավորման ֆորումի (այսուհետ՝ Ֆորում) նպատակն էր՝

- մասնակից երկրներին ներկայացնել Տաջիկստանի ԱՍԳ իրականացման և ներդրումային ծրագրերը և կազմակերպել ԱՍԳ գործընկերության կոլեգիալ հանդիպում-քննարկումներ,
- ընդլայնել Կենտրոնական Ասիայի և Հարավային Կովկասի երկրների փորձագետների և գործընկեր կազմակերպություններ գիտելիքները, հմտությունները և նպաստել փորձի փոխանակմանը կլիմայի փոփոխության դեմ պայքարելուն ուղղված ֆինանսների մոբիլիզացիայի և կլիմայի ֆինանսավորման հասանելիության ոլորտում,
- Կանաչ կլիմայի հիմնադրամի (GCF), Գլոբալ էկոլոգիական հիմնադրամի (GEF) և Հարմարվողականության հիմնադրամի (AF) աջակցությամբ մշակել տարածաշրջանային նախագծերի առաջարկներ:

Հանդիպմանը մասնակցում էին Հայաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Ղազախստանի,

Ղրղզստանի, Տաջիկստանի, Թուրքմենստանի, Ուզբեկստանի և Մոնղոլիայի, միջազգային կլիմայական ֆոնդերի, միջազգային տարածաշրջանային կազմակերպությունների (GIZ, UNDP, ADB) ներկայացուցիչներ, փորձագետներ:

6. ՔՆՆԱՐԿՎԱԾ ԹԵՄԱՆԵՐԸ, ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ, ԵԼՈՒՅԹՆԵՐԸ, ԲԱՐՁՐԱՑՎԱԾ ԿԱՄ ՔՆՆԱՐԿՎԱԾ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ֆորումի շրջանակներում մասնակիցներին ներկայացվել են Տաջիկստանի ԱՍԳ իրականացման պլանը և կլիմայական ֆինանսավորման պլանը: Այնուհետև քննարկվել է ԱՍԳ գործընկերության ներդրումների պլանավորման հարցը: ԱՍԳ ներդրումների հիմնական կարիքները բացահայտելու և առաջնահերթություններ սահմանելու գործընթացի համատեքստում փորձի փոխանակման նպատակով ֆորումի բոլոր մասնակիցները ներկայացրել են իրենց երկրների համապատասխան ընթացակարգերը: ԱՍԳ գործընկերության աշխատակցի կողմից ներկայացվել է համապատասխան ներդրումներ մոբիլիզացնելու գործիքակազմը:

Ֆորումի երկրորդ օրը մեկնարկել է կլիմայական գործողությունների ֆինանսավորման ինտերակտիվ աշխատաժողովը, որի շրջանակներում տարածաշրջանային 9 երկրներից յուրաքանչյուրը ներկայացրել է կլիմայի փոփոխության դեմ պայքարում առկա կարիքները և մարտահրավերները՝ տարածաշրջանային համագործակցության հնարավոր ոլորտներն ուրվագծելու նպատակով: Աշխատաժողովի մասնակիցներին ներկայացվել են ծրագրային հայեցակարգերի մշակման ընթացակարգերը և պահանջները: Մասնավորապես, անդրադարձ է կատարվել հետևյալ թեմաներին.

- Կլիմայական գործողությունների անհրաժեշտության հիմնավորման մշակման ընթացակարգը՝ տարածաշրջանային համատեքստում,
- Փոփոխության տեսության (Theory of Change) մոտեցումը և ծրագրային հայեցակարգերում վերջինիս արդյունավետ ինտեգրման եղանակները,
- Սոցիալական և գենդերային ասպեկտների ուսումնասիրությունը, ռիսկերի գնահատումը,
- Մասնավոր հատվածի ներգրավումը ծրագրային միջամտություններում,
- Ծրագրերի նախնական ֆինանսատնտեսական վերլուծությունը:

Աշխատաժողովի շրջանակներում կազմվել են աշխատանքային խմբեր՝ առանձնացված չորս թեմատիկ գաղափարների (վաղ ազդարարման համակարգերի ներդնում և զարգացում, խելացի գյուղատնտեսություն, գյուղական կայուն զարգացում և տեղում կառավարվող հարմարվողականություն, կանաչ պարտատոմսերի թողարկման խթանում) հիմքով տարածաշրջանային ծրագրեր մշակելու նպատակով: «Բնապահպանական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի տնօրենի պաշտոնակատար Արմեն Եսոյանի հետ միանալով կանաչ պարտատոմսերի վերաբերյալ ծրագրային հայեցակարգի մշակման աշխատանքային խմբին՝ առաջարկել ենք ստեղծել տարածաշրջանային վերականգնվող ֆոնդ՝ կանաչ պարտատոմսերի թողարկումը խթանելու նպատակով: Գործընկերների հետ բանակցությունների արդյունքում աշխատաժողովի մասնակիցներին ներկայացվել է պատրաստվածության աջակցության ծրագրի նախագիծը: Վերջինիս շրջանակներում նախատեսվում է կատարել կարիքների գնահատում,

ինստիտուցիոնալ և իրավական շրջանակի ձևավորում կանաչ պարտատոմսերի թողարկման, բնապահպանական ծրագրի իրականացման դիմաց պետական պարտքի զիջման, ինչպես նաև վերականգնվող ֆոնդի ձևավորման համատեքստում: Որպես առանձին բաղադրիչ՝ նախատեսվում է մշակել ծրագրային հայեցակարգ՝ վերականգնվող տարածաշրջանային ֆոնդի միջոցով կանաչ պարտատոմսերի թողարկման խթանումն ապահովելու նպատակով: Հայաստանի պատվիրակության մյուս ներկայացուցիչները ներգրավվել են խելացի գյուղատնտեսության միջոցով Հարավային Կովկասում և Կենտրոնական Ասիայում սննդային անվտանգության ամրապնդման և հարմարվողականության կարողությունների ընդլայնման ծրագրային հայեցակարգի նախագծի մշակման գործում:

Աշխատաժողովի վերջին օրը մասնակիցներն այցելել են Նուրեկ՝ ծանոթանալու Տաջիկստանում և Կենտրոնական Ասիայում ամենախոշոր հիդրոէլեկտրակայանի գործունեությանը և կանաչ էլեկտրաէներգիայի ստացման մեխանիզմին:

7. ***<u>ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ</u>***

Ֆորումի կազմակերպիչները հավաքագրելով աշխատաժողովին մասնակից երկրների կլիմայական ֆինանսավորման կարիքների գնահատման, ԱՍԳ պլանի, կլիմայի հարմարվողականության և մեղմման ծրագրերի արդյունավետ իրականացման մարտահրավերները, ընդգծեցին, որ կուսումնասիրվի Կենտրոնական Ասիայի և Հարավային Կովկասի երկրների առկա բացերը կրճատելու և արդյունավետ լուծումներ առաջադրելու հնարավորությունները:

Նախատեսվում է հետագայում տարածաշրջանային երկրների հետ վարել բանակցություններ՝ ծրագրերի մշակման գործընթացն ամփոփելու և դրանք համապատասխան հիմնադրամներին ներկայացնելու նպատակով: Ծրագրային հայեցակարգերի մշակման գործընթացում առաջարկել ենք ներգրավել փորձագետներ Հայաստանից:

Ռազմավարական քաղաքականության վարչության պետ
Լուսինե Ավետիսյան

17.07.2023թ.